

Principper for det gode fysiske studiemiljø

Indholdsfortegnelse

Indledning.....	1
Formål.....	1
Anvendelse.....	1
Begreber.....	1
Fornødenheder.....	1
Fælles for alle lokaler.....	1
Tilgængelighed for personer med handicap.....	2
Stillerum.....	2
Bevægelsesrum.....	3
Toiletter.....	3
Kantiner.....	3
Affald og sortering.....	3
Det faglige rum.....	4
Støj og indeklima.....	4
Undervisningslokaler.....	4
Læsesale & grupperum.....	4
Bibliotek.....	5
Det sociale rum.....	5
Studiemiljølokale.....	5
Foreningslokaler.....	5
Tilhørsforhold.....	6
Afdelingen.....	6
Afslutning.....	6

Principper for det gode fysiske studiemiljø

Indledning

Formål

Da det bliver sværere og sværere at fastholde studerende på deres studier, er det vigtigt for os at sikre, at det ikke er universitetets fysiske rammer, der leder de studerende til at falde fra. Vi bør derfor alle sikre os de bedst mulige fysiske rammer, således at studerende ikke falder fra, og de, der gør af andre grunde, forsat ønsker at studere på Aarhus universitet.

Principper for det gode fysiske studiemiljø vil være et redskab i skabelsen af et godt fysisk studiemiljø. Sådanne gode fysiske rammer støtter de studerende i deres studie; de giver plads til fordybelse og sparring med fagfæller; bidrager til social trivsel og indgåelse af nye relationer. Det gode fysiske studiemiljø øger altså den studerendes velvære både socialt og fagligt og er en hjørnesteen i den studerendes mulighed for at udvikle sig.

Anvendelse

Dette politikpapier er til anvendelse på fakultetet Arts på Aarhus universitet. Det har til formål at klargøre Artsrådets fælles holdninger til det gode fysiske studiemiljø. Det er til brug for Artsrådets forretningsudvalg, repræsentanter for Artsrådet og fagrådene på Arts, der udgør Artsrådet, i deres møder med stab og ledelse. Papiret består af generelle principper til overvejelse under beslutningstagning og rådgivning omkring det fysiske studiemiljø; dertil også konkrete tiltag.

Begreber

Fysiske rammer forstås bredt som det fysiske rum, hvori den studerende befinder sig på Aarhus universitet. Dette gælder både indendørs og udendørs arealer. De fysiske rammer og det fysiske studiemiljø forstås generelt som synonyme begreber og bruges også sådan.

Gode rammer forstås i dette politikpapier som rammer, der i højeste grad tillader en at være studerende og menneske. Det er dermed fysiske rammer, som ikke blot er tilstrækkelige og imødekommer nødvendigheder, men fysiske rammer, der giver den studerende de bedst mulige rammer for at udvikle sig fagligt og socialt.

Fornødenheder

Fælles for alle lokaler

Det gode fysiske studiemiljø er hverken rodet, støvet eller klistret, altså er det generelt ikke beskidt. Et beskidt rum er ikke et rart rum at være i og hæmmer den studerendes mulighed for fordybelse og læring. Det gælder for alle lokaler også for dem, der ikke er beregnet til undervisning. De er bedst rene og dermed behagelige.

IT og andre systemer såsom udluftning bør virke. Dette er ikke altid tilfældet; vi ønsker derfor, at der gøres en større indsats fra universitetets side af, sådan at de vil virke. Som det er nu, ser vi tilfælde, hvor undervisere selv bliver nødt til at anskaffe sig nye HDMI-kabler og de tilsvarende adaptere, fordi de, der var i lokalet, ikke virkede. I et godt studiemiljø er alt, der skal bruges, stillet til rådighed inden undervisningen, da alt andet vil forstyrre de studerendes læring.

I et godt lokale er der en tilstrækkelig mængde stikkontakter, som kan bruges af alle i lokalet og ikke kun af dem, der sidder ved bordenderne. Der er også en stabil Wifi-dækning alle steder på universitetet. Naturlig belysning er alle steder til at foretrække; det naturlige lys medfører reduceret øjenbelastning, forbedret humør og produktivitet. Hvor det ikke er muligt, må andre typer af belysning række. I alle rum er der knager til tøj eller tasker; dette gælder også toiletter, hvor en taske eller jakke kan hænges.

Tilgængelighed for personer med handicap

Det er her vigtigt at påpege, at tilgængelighed for personer med handicap ikke kun er en del af det gode studiemiljø, men er en nødvendighed for at få et selvstændigt liv og deltage i alle livets forhold på lige fod med alle andre.

Universitetet kan støtte studerende og ansatte med synshæmmelse ved at have riller, streger eller knopper på gulvet og andre tiltag, der kan hjælpe med at navigere visuelt og kinæstetisk. Sådanne tiltag bør tages alle steder, hvor studerende færdes, og ved bebyggelse og indretning af noget nyt bør sådanne designmæssige hensyn indtænkes fra starten af. De skal helst ikke give indtryk af nødløsninger og mangel på eftertanke.

For studerende og ansatte med gangbesvær indebærer det gode fysiske studiemiljø funktionelle elevatorer og ramper på hele universitetet. Elevatorer bør dog ikke helt erstatte trapper men i stedet være et alternativ, eftersom de er mindre miljøvenlige.

Da der kan være, har været og er problemer med brugen af ramper til andre formål end tilgængelighed for personer med gangbesvær, bør sådanne ramper bruges til intet andet end rejse fra et sted til et andet; cykler og andet bør altså ikke parkeres derpå.

Da nødvendigheder som kørestole godt kan være brede, er det vigtigt, at indgange og døre til lokaler og toiletter er tilsvarende brede. Det samme gælder gange og lokaler. Med lokaler hentyder vi her til pladsen mellem borde, stole og vægge.

Stillerum

Stillerum adskiller sig fra læsesale i både indretning og formål. De er ikke tilegnet faglig fordybelse og indrettes ikke med bøger og siddepladser. Det er et rum beregnet til ro, og i lokalet kan der være sække- og lænestole, gulvtæpper, mulighed for mørklægning og skillevægge. Nogle af de tomme lokaler kan Bygningsservice med fordel omlægge til stillerum.

Stillerum kan være til stor gavn for mange. De giver et rum til dem, der har brug for at få ro og orden i deres tanker; de giver også et rum til dem, der af religiøse årsager kunne have brug for dem. Stillerum kan dermed hjælpe den studerende med at få sig en sammenhængende hverdag uden større besvær. Ved hjælp af stillerum kan universitetet undgå, at studerende føler sig nødsaget til at afbryde deres læsning, fordi de bliver nødt til at tage hjem.

Vi mener altså, at universitetet skal være et sted, hvor der er plads til mange forskellige slags mennesker. Dette betyder, at universitetet ikke skal diskriminere mod nogen gruppe men i stedet hjælpe dem med at få en sammenhængende hverdag.

Bevægelsesrum

Når man studerer, sidder man meget ned og kan derfor have brug for at bevæge sig; derfor er det vigtigt at give plads på universitet til, at de studerende kan bevæge sig. Muligheden for at gå en tur i et velegnet uden-dørs areal er derfor vigtigt.

Toiletter

Let og tilstrækkelig adgang til toiletter tillader den studerende hurtigt at fortsætte sin læsning eller undervisning. Ved store læsesale, forelæsningsale og andre rum, hvor studerende befinder sig, er en tilstrækkelig stor mængde af toiletter vigtigt.

Særligt ved undervisningslokaler må man være opmærksom på, at mange ofte skal benytte sig af de samme toiletter indenfor et smalt tidsrum. Dette skyldes, at pauser ofte afholdes relativt regelmæssigt, og det er i dette tidsrum, hvor studerende benytter sig af toilettet.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at handicaptolletter kan være uhensigtsmæssigt små. I sådanne tilfælde kan de ikke udføre deres formål, nemlig at gøre et toilet tilgængeligt for personer, der ikke kan benytte sig af andre toiletter.

Kantiner

Let adgang til en kantine med mad til studentervenlige priser er centralt i et godt fysisk miljø. Det er et sted, hvor man hurtigt kan tage til, når man skal have noget at spise, men det er også et sted, hvor man kan mødes med venner, studiegruppen og undervisere. Dermed er kantine et tværfagligt centrum, hvor man kan møde mennesker på tværs af studier.

Studerende skal gerne have mulighed for at gå til en kantine under pauser i undervisningen. Ved længere forelæsninger og holdundervisninger kan en lille bid mad eller kop kaffe hjælpe den studerende med at fokusere på ny. For at det bliver muligt, kan nærmeste kantine altså ikke ligge længere end 5 til 10 minutters gang væk.

Studentervenlige priser er vigtige, da studerende ellers ikke vil benytte sig af kantine. Er priserne for dyre vil det fremme uligheden og sænke det sociale tilhørsforhold på studiet med øget ensomhed til følge. Billige priser sikrer dermed, at ingen studerende vil føle sig nødsaget til at fravælge et fælles måltid af økonomiske årsager.

De, som ikke benytter sig af en kantine, kan universitetet støtte ved at stille mikrobølgeovne til rådighed. Kaffe og te er også en vigtig del af manges studie; universitetet kan derfor hjælpe ved at give rig mulighed for enten at købe eller at lave ens egen kaffe og te.

Affald og sortering

For at sikre et mere miljøvenligt universitet skal vi alle sortere affald. Dette kan gøres lettere, hvis universitetet gør det klart, hvor affald skal hen, og hvis ansvar det er. Såfremt ansvaret ligger hos den enkelte studerende, så kan universitetet hjælpe dem ved at gøre skraldespande, tilegnet det mest hyppige affald, let tilgængelige.

Ved let adgang til sådanne skraldespande undgår vi situationer, hvor alt affald smides i nærmeste skraldespand. Grundene vil typisk være tidspres eller unødigt besvær. Ved let adgang sikrer vi, at affaldet sorteres med det samme.

Det faglige rum

Støj og Indeklima

Et godt fysisk studiemiljø er, hvor læring og fordybelse ikke forstyrres af støj. Universitetet kan mindske støj fra biler og andre køretøjer ved at placere lokalerne, hvor der foregår undervisning, væk fra vejene. Lydisolering og lukkede vinduer hjælper også.

Da ventilationssystemerne i bygningerne mange steder er dårlige, bliver undervisere og studerende nødt til at gå på kompromis omkring støj og udluftning. Mange vælger at have åbne vinduer med støj til følge, for at få frisk luft ind i lokalet. Et sådant kompromis bør dog ikke være nødvendigt i et studiemiljø med god mulighed for ventilation.

Undervisningslokaler

Et godt undervisningslokale er tilpasset det studie, som skal benytte sig af det. Universitetet bør derfor sigte efter faste lokaler, sådan at de kan indrettes efter de behov, som det enkelte studie kan have. Mange studier på ARTS vil fx have gavn af et kort, hvorpå underviseren let kan pege.

Ved at gøre lokaler faste åbner universitetet op for, at hyppigt brugte materialer i undervisningen kan være tilgængelige i undervisningslokalet; at den enkelte uddannelse kan dekorere lokalet, og dermed både give de studerende et stærkere tilhørsforhold og sikre et æstetisk studiemiljø. Vi vil helst gerne undgå lokaler, der er tomme og helt uæstetiske; dekorationer skal dog heller ikke være forstyrrende for de studerende.

For at undervisning kan afholdes efter minimale forudsætninger, skal der være borde og stole i tilstrækkelig mængde i lokalet; man skal altså hverken være nødsaget til at stå eller lede efter flere stole; dertil gælder det, at stolene bør være behagelige at sidde på og passende til lokalets brug.

At tavlen kan ses klart og tydeligt uden besvær af alle i lokalet, er også en forudsætning for et godt læringsmiljø. Det samme gælder lokalets akustik: Underviseren skal kunne høres af alle i lokalet også dem på bagerste række.

Læsesale & grupperum

Størstedelen af den studerendes studietid er selvstudie. Det er derfor vigtigt at sikre de bedst mulige miljøer til selvstudie.

Siddepladser i læsesalene skal være frit tilgængelige for alle, og de skal findes i tilstrækkelig mængde selv under de mest pressede perioder såsom eksamensperioden. Det er vigtigt, at stolene her er behagelige at sidde på, sådan at studerende kan bruge dem i lange tidsstrækninger. Fagspecifikke læsesale er også en stor hjælp, da de gør store mængder af det vigtigste fagspecifikke materiale let tilgængeligt.

Gruppearbejde er en anden vigtig del af de studerendes studie. For at give de bedst mulige vilkår for gruppearbejde bør universitetet afsætte rum specifikt til dette. Disse rum gøres særligt gode ved at have en tavle eller andet, der gør det muligt for alle i gruppen at orientere sig og dele deres tanker visuelt.

Ved grupperum er et velfungerende bookingsystem vigtigt. Et sådant bookingsystem skal give mulighed for, at én gruppe kan bruge lokalet hele dagen igennem.

Mellem grupperum og læsesale, som er adskilte rum, hvor en person eller en gruppe kan arbejde for sig selv, er der lokaler med mange borde og stole, som kan bruges af alle. Disse er ikke nødvendigvis beregnet til at være lige så intensive og giver rigere mulighed for at være social.

Bibliotek

Et godt, tilgængeligt bibliotek med store mængder af faglitteratur er en essentiel del af et velfungerende studie. Mange gange vil en studerende skulle hurtigt tjekke noget efter i et værk; dette understøttes af et velorganiseret bibliotek, hvor central faglitteratur ikke smides ud på grund af pladsmangler.

Det sociale rum

Studiemiljølokale

Studiemiljølokalet falder under mange navne. Nogle kalder dem "kaffestuer", nogle "frokoststuer", og andre "fællesrum". De har mange navne, men det vigtigste må være, at de er multifunktionelle og styret af studerende.

Sådanne rum er tilknyttet det enkelte studie eller fagfællesskab. De 'ejes', administreres og indrettes af de studerende på studiet. De er centrummet for det lokale fagmiljø og giver et stærkt tilhørsforhold. De danner fundamentet for den studerendes hverdag. Det er sådanne lokaler, hvor den studerende går hen for at møde andre studerende på sit studie udenfor undervisningen.

De kan bruges til at mange ting: De studerende kan sidde og studere, bede om hjælp fra andre på studiet, spise frokost sammen, lave en kop kaffe eller snakke sammen. Universitetet kan med fordel tilsidesætte midler til at indrette sådanne lokaler. De studerende kan så sandelig skabe et lokale, der er deres eget.

Det er vigtigt at klargøre overfor de studerende, at et sådant lokale eksisterer, da der har været et tilfælde, hvor et studie havde et sådant lokale, men ikke var bevidste om det.

Foreningslokaler

Et godt studiemiljø indebærer ikke kun muligheden for faglig fordybelse. Hvis universitetet ønsker at fastholde studerende, så er det vigtigt at anerkende det store arbejde foreninger på Arts gør. De giver nemlig de studerende gode muligheder for at trives. Arbejdet er ofte frivilligt, men det betyder ikke, at det ikke skal understøttes af universitetet.

Artsrådet mener, at foreninger er hjørnesteinen i det sociale liv på studiet. Det er omkring dem, studerende stifter bekendtskaber på tværs af årgange og på tværs af studier og dermed føler sig hjemme.

Universitetet giver foreningerne gode vilkår ved at give dem faste lokaler og andet efter deres behov: Dette kan være foreningskontorer, opbevaringslokaler, køleskabe og mødelokaler og dertil meget andet. Det er vigtigt ikke at forskelsbehandle små og store studier. Mindre studier skal have lige gode muligheder for et godt foreningsliv.

Nogle af disse lokaler behøves ikke nødvendigvis at være faste, eftersom de kun skal bruges til et enkelt arrangement. Her er det dog vigtigt at påpege, at de regler, der gælder lokalebookning for studerende, ikke bør være de samme, der gælder for foreninger. Man skal her have mulighed for at booke i god tid, og det skal være muligt at booke det for en hel dag. Det skal være let, og der skal være ingen frygt for ikke at kunne afholde et arrangement, fordi man ikke kunne få et lokale til det.

Steder såsom kantiner kan fungere som et fælles centrum for alle studerende og bidrager særdeles meget til fremmelsen af studenterdemokratiet, da det gør de studerende mere tilgængelige for foreninger med tværfaglig interesse og ligeledes med foreningers tilgængelighed for studerende.

Tilhørsforhold

Afdelingen

Lokalmiljøet gør i stor grad forskellen. Lokalmiljøet kan universitetet styrke ved at klumpe de mange forskellige lokaler, en afdeling benytter sig af, sammen. Det vil gøre, at studerende og VIP'ere befinder sig i det samme miljø og omgås hinanden i hverdagen. Universitetet skaber dermed et stærkt fagligt fællesskab og et sted, de studerende og VIP'erne kan kalde 'hjem'.

Afslutning

Vi tilstræber et sundt studiemiljø: Et, man vil vælge, et, man kan være stolt over, og et, man vil trives i; altså et universitet i verdensklasse: Ikke et, der blot kan leve op til de minimale krav, men et, der sigter mod en højere standard.

Vedtaget på det 2. ordinære Artsrådsmøde d. 3/4 2024